

Pest megye önálló régióvá válása: GDP adatok elemzése

Cikksorozatunk második részében a Közép-magyarországi régió kettéválasztásának indokoltságát az egyik legfontosabb gazdasági mutató, a bruttó hazai termék (GDP) alakulásával vizsgáljuk, amely egyben az EU régiós besorolásának alapmutatója.

Mi a GDP jelentősége az uniós régiólehatárolásban?

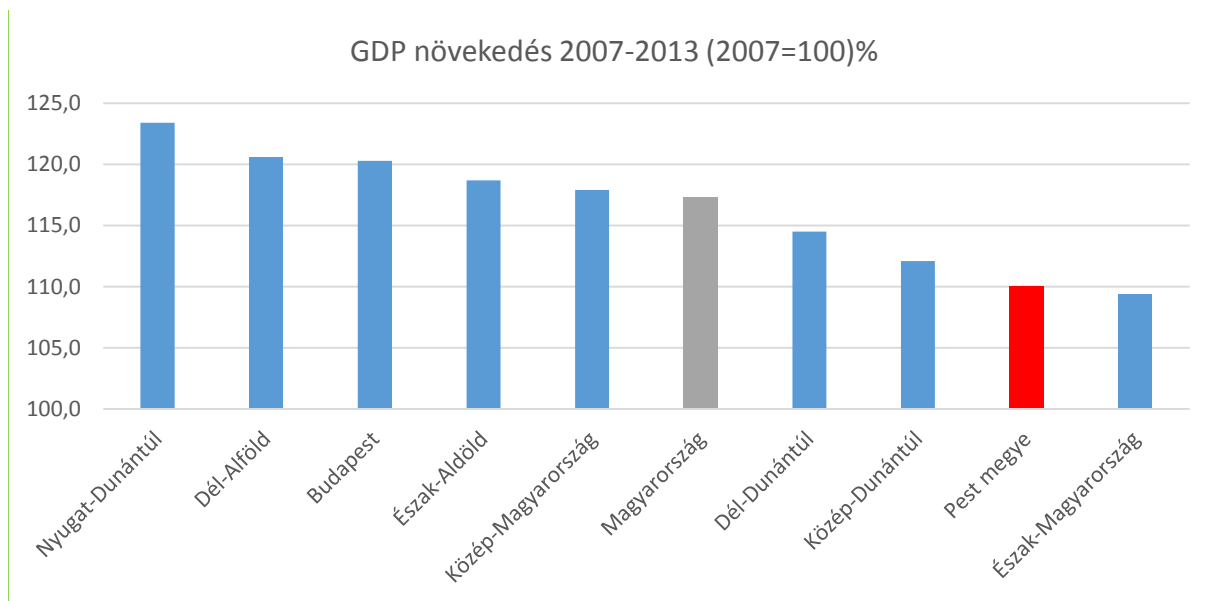
Kevésbé fejlett régiók (GDP < az EU-27 átlagának 75%-a)

Átmeneti régiók (GDP az EU-27 átlagának 75%–90%-a között)

Fejlettebb régiók (GDP > az EU-27 átlagának 90%-a)

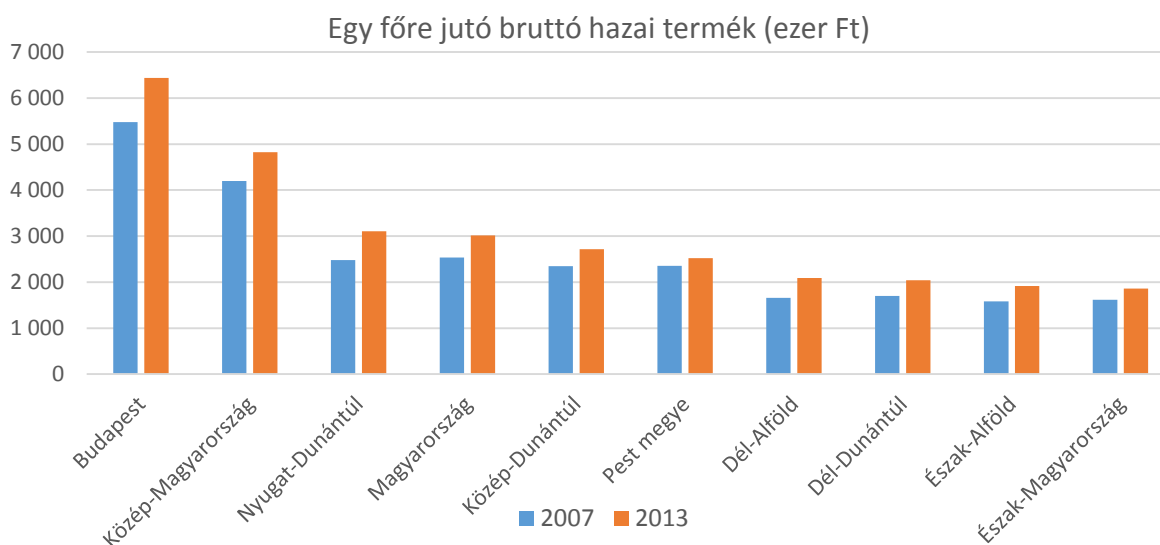
A Közép-magyarországi régió a fejlett kategóriába sorolható, ahol az egy főre jutó GDP - Budapest fejlettségének hatása miatt - az EU-27 átlagos GDP értékének 90%-át meghaladja.

A Közép-magyarországi régió, benne Pest megye speciális helyzetét az okozza, hogy az egy főre jutó GDP tekintetében – Budapest hatása miatt - a EU küszöbérték fölött áll, ezért – eltérően a többi hat magyar régiótól – nem jogosult olyan mértékű és feltételrendszerű kohéziós támogatásra, mint a közösségi átlag 75 százaléka alatti legfejletlenebb régiók.

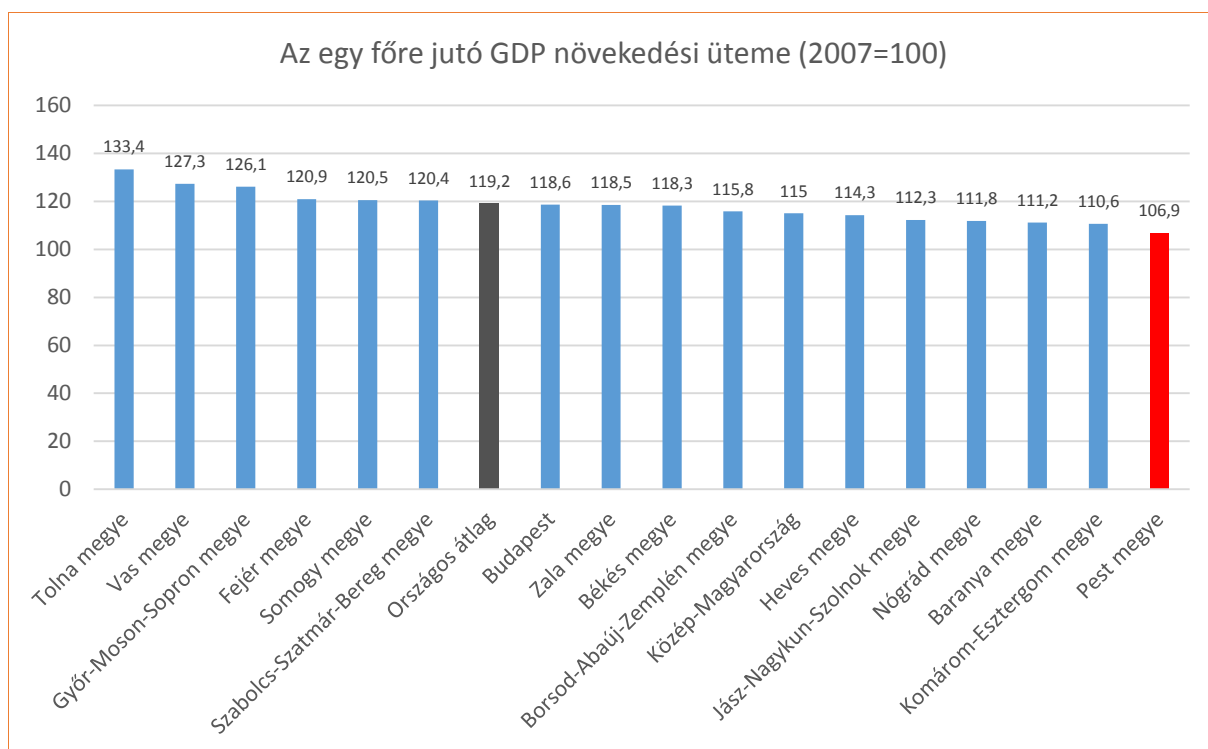
A fenti ábrán a bruttó hazai termék alakulása látható a 2007 és 2013-as időszakban. Közép-Magyarországon a növekedés 17,9 % volt, azonban ez az érték a budapesti érték 20,3%-os növekedésének köszönhető. Pest megye viszont a hét éves időszakban csupán 10%-os GDP bővülést ért el. Ez évi átlagban 1,4%-os növekedés. A megyék között ezzel az értékkel Pest megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megyével együtt az 5. pozíciót foglalja el. Csak Komárom-Esztergom, Baranya, Heves és Nógrád megye GDP növekedése alacsonyabb, mint Pest megyéé. Pest megye 10 %-os növekedési üteme az országos átlaghoz képest – amely 17,3 % – is alacsony. Viszont Közép-Magyarországé 17,9 %, amely enyhén magasabb, mint az országos átlag. Ez a torzítás Budapest hatásának köszönhető, mivel Budapest esetén a GDP növekedése 2007-ről 2013-ra 20,3% volt.

Ha Pest megye gazdasága, konvergencia régióként, Tolna, Bács-Kiskun, Hajdú, Békés és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye növekedési ütemének átlagával, - ami 22 % - megegyező növekedést tudott volna produkálni - többek között az uniós források felhasználása révén - akkor 2013-ban a GDP-je 3.746.140 millió Ft lehetett volna, ami 675.534 millió Ft többletet jelent a tényleges értékhez képest. Egy főre vetítve ez 554 ezer Ft, azaz az egy főre jutó GDP a 2013. évi 2.518 ezer Ft helyett 3.072 ezer Ft lett volna, közelítve az országos átlagot, ami 2013-ban 3.017 ezer Ft volt. Ezzel szemben, köszönhetően annak, hogy Pest megye Budapesttel együtt a Közép-Magyarország régió része, az egy főre jutó GDP-je az országos átlag csupán 83,5%-át, míg Budapest a 213,4%-át érte el.

Az egy főre jutó GDP tekintetében 2013-ban megelőzi Pest megyét több konvergencia régióba tartozó megye is, mint például Fejér, Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron és Vas megye annak ellenére, hogy Közép-Magyarország az egy főre jutó GDP tekintetében első helyen van az országban. Ennek oka Budapest kiemelkedően nagy, 6.439 ezer Ft egy főre jutó bruttó hazai termék értéke. Ha a három országos átlaghoz mért százalékos értéket, Budapest 213,4 százalékát, Pest megye 83,5 százalékát és Közép-Magyarország 159,9 százalékát összevetjük, akkor láthatjuk azt az alapvető problémát, hogy Pest megye, saját mutatója alapján, sokkal magasabb uniós támogatást érdemelt volna. Viszont mivel Közép-Magyarország részeként az egy főre jutó GDP-vel mért valódi fejlettsége rejtve maradt, így kevesebb támogatást kapott, ami egyben vissza is hatott arra, hogy fejlettségét a szükségesnél és indokoltnál kevésbé tudta javítani a vizsgált 2007-2013-as időszakban.

E mutató értéke kiemelkedik a Közép-magyarországi régióban, hiszen több, mint 50 %-kal haladja meg a második helyen álló Nyugat-dunántúli régió adatát. Pest megye tekintetében azonban ez félrevezető adat. Hiszen miközben például 2007-hez képest Nyugat-Dunántúl és Észak-Alföld növelni tudta az egy főre jutó GDP-t (25% és 21%), Pest megyében a legalacsonyabb mértékű fejlődés, - kevesebb, mint 7 % -, következett be. Az országos átlag 19,2 %. A 2007-ről 2013 -ra mért növekedési ütem alakulását mutatja az alábbi ábra, megyei bontásban.

Pest megye esetén az egy főre jutó GDP növekedési üteme 12,3%-kal alacsonyabb, mint az országos átlag, és ez az érték valamennyi vizsgált megyéhez képest jelentős lemaradást mutat. Pest megye lemaradását Budapesthez és az országos átlaghoz mérve mutatják az alábbi táblázat adatai is:

Mutató	Pest megye elmaradása	
	Budapesttől	Országos átlagtól
GDP növekedési üteme (2007-2013)	-10,3	-7,3
Egy főre jutó GDP értéke (2013)	-60,8	-16,5
Egy főre jutó GDP növekedési üteme (2007-2013)	-11,7	-12,3

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy miként alakult Pest megyében és néhány konvergencia régióba tartozó megyében 2007-ben és 2013-ban az egy főre jutó GDP értéke az országos átlaghoz viszonyítva.

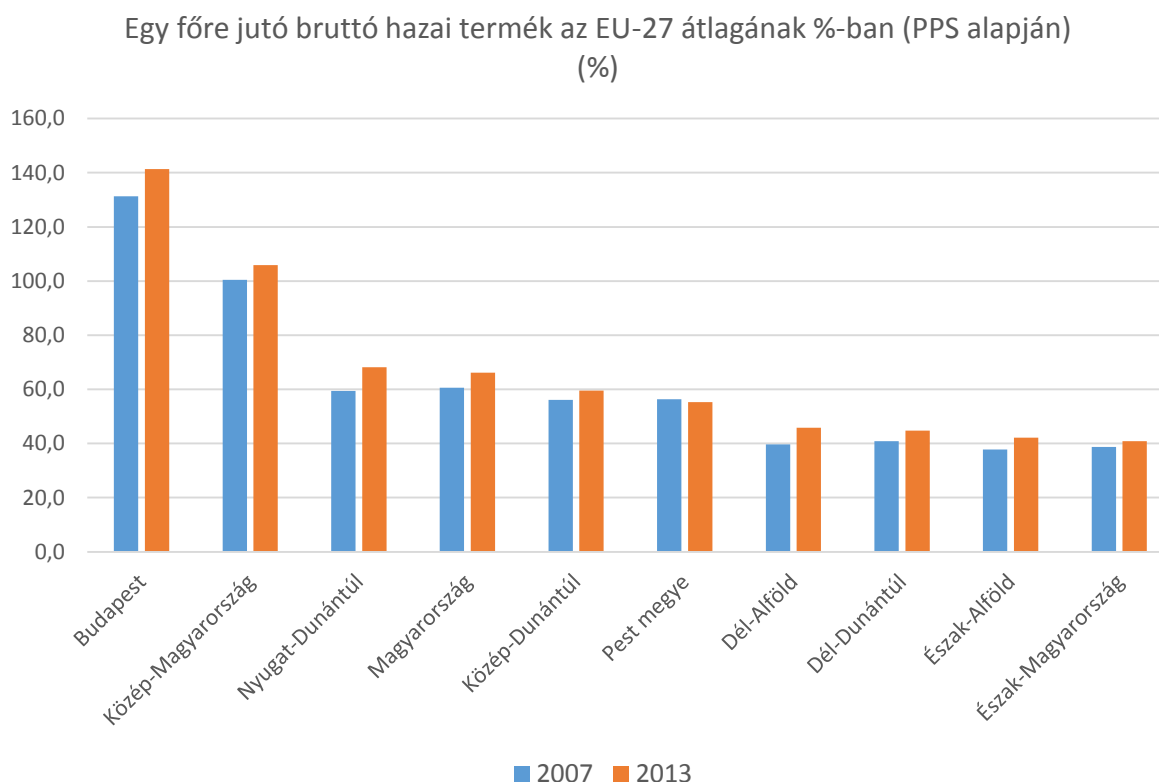
Egy főre jutó GDP értéke az adott év országos átlagértékének százalékában

Egy főre jutó GDP értéke az adott év országos átlagértékének százalékában

Területi egység	2007	2013
Jász-Nagykun-Szolnok megye	63,8	65,8
Somogy megye	62,0	62,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	53,3	53,8
Pest megye	93,0	83,5

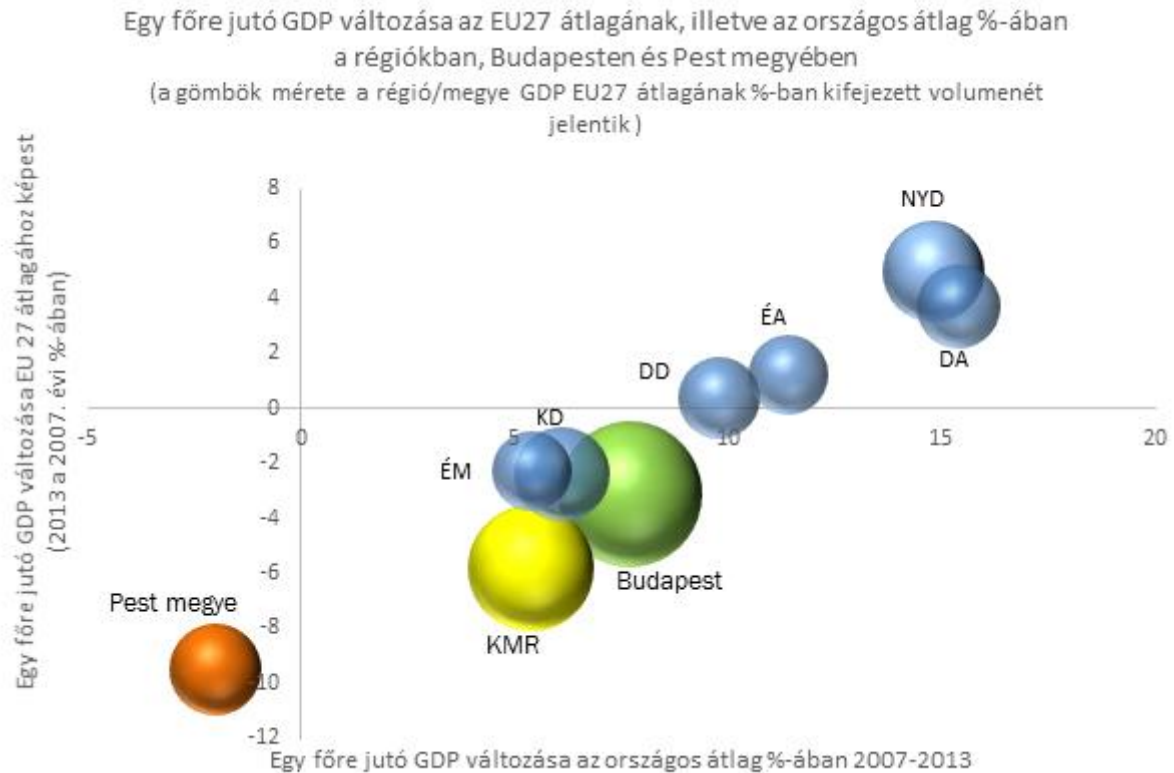
Az adatok meglehetősen lassúak: amíg a vizsgált megyéknél igaz lassú, de felzárkózás figyelhető meg az országos átlaghoz képest, Pest megye 9,5% pont lemaradást szenvedett el.

2007-ről 2013-ra egyedül Pest megye adata romlott az egy főre jutó GDP EU27-es átlagához mérve, míg ez az érték Nyugat-Dunántúlon 14,8 és Dél-Alföldön 15,4 százalékkal javult. Ezt úgy is értékelhetnénk, hogy a kohéziós politika valóban hozzájárult a konvergencia régiók felzárkózásához, viszont Pest megye esetén, javulás helyett, 2%-os romlás következett be. Az országos átlagérték is felfelé mozdult el, mégpedig 9,2 %-kal. Az országos átlaghoz képest is Pest megye értéke romlott a legszembetűnőbben, 9,5 %-kal.

Ebből az ábrából is világosan kitűnik, hogy Pest megye az egyedüli a vizsgált területek között, ahol 2007-ről 2013-ra romlott a mutató értéke. Ennek az az oka, hogy Pest megyében az egy főre jutó GDP növekedési üteme nem érte el az EU27 átlagának növekedési ütemét. 2013-ra a vizsgált területek között – ennek ellenére – Közép-Magyarország már 5,9%-al haladta meg az EU27 átlagot köszönhetően a budapesti 41,4%-os növekedési ütemnek.

2007-ben Pest megye egy főre jutó bruttó hazai terméke kisebb volt, mint Nyugat-Dunántúlé és közel azonos volt a Közép-Dunántúl adatával. A tervezési időszak végére, 2013-ra minden régióban jelentősen javult az egy főre jutó bruttó hazai termék az EU-s átlaghoz viszonyítva. Ez nyilvánvalóan összefügg a fejlesztésre igénybe vehető EU-s források nagyságával is. A javulás 5,4 % és 15,4% között változik. Az egyedüli kivétel Pest megye, amelynek egy főre jutó bruttó hazai termék az EU-s átlaghoz mérve 2%-kal csökkent. Viszont Budapesté 7,7%-kal nőtt, és így elérte az EU-s átlag 141,4%-át, és az országos átlaghoz viszonyítva még szembeszökőbb az eredménye: 213,6%. Azaz Budapest egy főre jutó bruttó hazai terméke a 2007 évi értékhez mérve az országos átlag több, mint kétszerese volt 2013-ban.

A visszaesés nyilvánvaló oka Pest megyében azaz uniós támogatás, amelytől a KMR-be tartozás miatt az elmúlt hét éves ciklusban elesett. Egyébként Pest megye egy főre jutó bruttó hazai termék értéke, mint említettük, az országos átlaghoz mérve is jelentősen, 9,5%-kal csökkent 2007 és 2013 között, vagyis romlott országos pozíciója: míg 2007-ben a régiók közül az országos átlaghoz mérve csak Nyugat-Dunántúl előzte meg, 2013-ra már Nyugat-Dunántúlon kívül Közép-Dunántúl is eléje került.

Cikksorozatunk további részeiben bemutatjuk Pest megye versenyképességi visszaesésének több oldalról és szempont szerint elvégzett elemzésének eredményeit.

Kapcsolattartó a témában:

dr. Popovics Gábor
irodavezető
Elnöki és Területfejlesztési Iroda
Tel.: 06-1-233-6808; Fax: 06-1-233-6884
Mobil: 06-20-262-42-01
Email: popovics.gabor@pestmegye.hu